

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 121/2021 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Pekka Virkamäki, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Outi Vilén, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimitusjohtaja Anni Mikkonen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry
- luvitusasiantuntija Riitta Lindgren, Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry
- suojeluasiantuntija Liisa Toopakka, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto
- Satakuntaliitto
- Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry
- professori Ismo Pölönen, Itä-Suomen yliopisto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslakia.

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuudelle uudisrakennusten ja laajasti korjattavien rakennusten kokonaisenergiasta ehdotetaan asetettavaksi laskennalliset minimivaatimukset. Ehdotetulla lailla pannaan osaltaan täytäntöön uudelleen laaditun uusiutuvan energian direktiivi.

Ympäristövaikutusten arviointia edellyttävien rakennusten rakennusluvan mahdollisten muutostenhakijoiden piiriä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan paikallisia yhteisöjä, joiden sääntöihin kuuluu luonnon, terveyden tai ympäristön suojelu. Samalla lisätään viittaussäännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettuun uuteen, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaan säännökseen. Lailla täydennettäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin täytän-

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

töönpanoa. Suomi on saanut täytäntöönpanosta Euroopan komissiolta virallisen huomautuksen, jonka takia kansallisen lainsäädännön muutoksia kiirehditään.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ehdotetaan toimivan rakennustuoteasetuksessa tarkoitettuna rakennustuoteyhteydspisteenä, jonka tehtävänä on tarjota tietoa rakennustuotteita koskevista säännöksistä Suomessa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston markkina- ja valvontatoimintaa koskeva pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan markkina- ja valvontalaissa ja markkina- ja valvonta-asetuksessa säädettyä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on toteuttaa eräiden direktiivien täytäntöönpanoon liittyvä tarpeellinen tarkentava sääntely. Muutosehdotukset liittyvät uusiutuvan energian direktiiviin, ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun direktiiviin (Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettu direktiivi, ns. YVA-direktiivi) sekä markkina- ja valvonta-asetuksen täytäntöönpanoon. Valiokunnalla ei ole huomauttamista esitykseen siltä osin kuin se koskee uusiutuvan energian direktiivin ja markkina- ja valvonta-asetuksen täytäntöönpanoa. YVA-direktiivin täytäntöönpanon osalta valiokunta toteaa seuraavaa.

Komissio on antanut Suomelle virallisen huomautuksen YVA-direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon puutteista. YVA-direktiivin täytäntöönpanovajetta erityisesti valtioiden rajat ylittävien hankkeiden vaikutuksia koskevan sääntelyn osalta on korjattu aikaisemmin hallituksen esityksellä HE 50/2021 vp, josta valiokunta on antanut mietinnön YmVM 2/2021 vp¹. Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä ehdotetaan maankäyttö- ja rakennuslakiin muutoksia, joista valiokunta nostaa esille seuraavat. Lain 192 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka mukaan valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä olisi myös toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennusta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (YVA-lakia). Vastaavasti 133 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan kunnan on varattava kunnan jäsenille ja osallisille tilaisuus esittää mielipiteensä lupahakemuksista, jos hakemus koskee rakennusta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

¹ Valiokunta korosti mietinnössään tarvetta kehittää YVA-menettelyä aktiivisesti siten, että hankkeiden kaikki merkittävät vaikutukset raaka-aineista tuotteisiin ja jätteisiin sisällytetään arviointiselostukseen ja yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään ja otetaan sitä kautta myös huomioon hanketta koskevassa lupapäätöksessä. Valiokunta korosti myös sitä, että ympäristövaikutusten laajan kokonaistarkastelun ja lupamenettelyiden sujuvuuden varmistamiseksi on tärkeää huolehtia lainsäädännön yhtenäisyyden lisäksi myös toiminnanharjoittajien ja lupaviranomaisten ohjeistuksesta ja koulutuksesta.

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

Hallituksen esityksessä tarkoitettava tiedottamis-, kuulemis- ja valitusoikeuden laajennus koskee perustelujen mukaan vain yksittäisiä luvitettavia rakennuksia, joiden yhteydessä on tehtävä pakollinen YVA-lain mukainen tarkastelu. Suomen järjestelmässä YVA voidaan vaatia sekä hankeluettelon perusteella että yksittäistapauksellisen soveltamispäätöksen perusteella. Valiokunta katsoo, että "pakollinen" on tässä yhteydessä vaikeasti ymmärrettävä ilmaisu, ja selventää, että se kattaa molemmat YVA-lain mukaiset tapaukset, sekä hankeluettelon perusteella että yksittäistapauspäätöksellä tehtävän YVAn. Myös ehdotetussa uudessa 192 §:n 1 momentin 5 kohdassa viitataan vain YVA-lain soveltamiseen yleisesti.

Valiokunta toteaa, että muutos tulee käytännössä koskemaan erityisesti tuulivoimarakentamista. Suomen tuulivoimayhdistyksen tietojen mukaan keväällä 2021 oli suunnitteilla 249 tuulivoimahanketta. Periaatteessa säännös voi koskea myös muita teollisuuden rakennushankkeita, joiden YVA-menettely toteutetaan kaavan yhteydessä. Tuulivoimarakentamista suoraan ohjaavassa kaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle rakennettavaan tuulivoimarakennukseen sovelletaan siten aina laajennettua kuulemis-, lausunto- ja valitusmenettelyä, jos tuulivoimahankkeeseen on sovellettu YVA-menettelyä. Rakennuslupahakemuksen vireilletulosta on ilmoitettava internetissä ja ELY-keskukselta on pyydetty lausunto. Määritelmän täyttävillä rekisteröidyillä yhteisöillä on valitusoikeus, ja päätökseen liitetään rekisteröityjen yhteisöjen valitusosoitus.

Rakennuslupakäsittelyssä keskeisiä tarkasteltavia asioita ovat rakennussuunnitelman kaavanmukaisuus, kaupunki- ja ympäristökuvallinen soveltuvuus sekä turvallisuus ja terveellisyys. Jos rakennus poikkeaa kaavoituksen yhteydessä tehdyssä YVA-menettelyssä esitetyistä hankkeista, lupaviranomaisen tulee YVA-lain 27 §:n mukaan varmistaa yhteysviranomaiselta, että YVA-laissa tarkoitettu perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Jos hanke poikkeaa YVA-menettelyssä esitetyistä, on ELY-keskuksen esitettävä lausunnossaan näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta ja tarvittaessa yksilöitävä, miltä osin se ei enää ole ajan tasalla ja miltä osin tehty YVA-selostusta on täydennettävä. ELY-keskus antaa tämän jälkeen ajantasaisesti perustellun päätelmän. Valiokunta toteaa selvyyden vuoksi, että muutoksenhakuoikeuden laajennuksella ei ole tarkoitus muuttaa valitusperusteita.

Valiokunta toteaa lopuksi, että maankäyttöä ohjaavan kaavoituksen ja rakennuslupamenettelyn muodostaman kokonaisuuden osalta riittävän ja oikeasuhtaisen osallistumisoikeuden ja muutoksenhakuoikeuden toteutumisen turvaaminen yhtäältä YVA-direktiivin näkökulmasta ja toisaalta yleisemmin kansallisen lainsäädännön yhtenäisyyden kannalta edellyttäisi perusteellista valmistelua, joka soveltuisi maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistushankkeessa tehtäväksi. Valiokunta pitää siten perusteltuna hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelytapaa YVA-direktiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi muutettuna siten kuin valiokunta yksityiskohtaisissa perusteluissa ehdottaa. Valiokunta korostaa lopuksi, että ympäristövaikutusten laajan kokonaistarkastelun ohella on tärkeää varmistaa paitsi osallistumismenettelyjen riittävyys myös niiden oikea-aikaisuus ja selkeys sekä lupamenettelyjen sujuvuus. Lainsäädännön yhtenäisyyden lisäksi tärkeää on huolehtia myös toiminnanharjoittajien ja lupaviranomaisten ohjeistuksesta, koulutuksesta sekä viranomaisten ja muutoksenhakutuomioistuinten riittävästä resursseista, jotta ei aiheudu lisäviivettä hankkeille.

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

133 §. Kuuleminen ja lausunnot. Valiokunta ehdottaa pykälän täsmentämistä lisäämällä siihen sanan ”hankkeessa”. Lisäyksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa käytetty käsitteistö 192 §:n 1 momentin 5 kohtaan edellä ehdotettavan muutoksen kanssa.

192 §. Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä. Valiokunta ehdottaa pykälän selkeyttämistä lisäämällä siihen sanan ”hankkeessa”. Lisäyksen tarkoituksena on selventää, että järjestöjen valitusoikeus koskee rakennuslupamenettelyssä kaikkia rakennuksia, jotka kuuluvat YVA-menettelyssä tarkasteltuun hankkeeseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 121/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 §:n 2 momentti, 181 § ja 192 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 117 §:n 2 momentti laissa 958/2012, 181 § laissa 1261/2014 ja 192 §:n 1 momentti laissa 1589/2009, sekä
lisätään lakiin uusi 117 l §, 132 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 254/2017, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 133 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 465/2018, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, ja lakiin uusi 181 a § seuraavasti:

117 §

Rakentamiselle asetettavat vaatimukset

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a—117 l §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

117 l §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uudessa tai laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa energialaskennassa käytettävästä laskennallisesta ostoenergiasta vähintään 38 prosenttia on uusiutuvaa energiaa, jos se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Uusiutuvan energian vähimmäisosuuden täyttyminen on osoitettava laskelmalla.

Laajamittaisella korjauksella tarkoitetaan korjausta, jossa rakennuksen vaippaan tai rakennuksen teknisiin järjestelmiin liittyvien korjausten jälleenrakentamiskustannuksiin perustuvat kokonaiskustannukset ovat yli 25 prosenttia rakennuksen arvosta, rakennusmaan arvo pois lukien. *Uusiutuvalla energialla* tarkoitetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettua uusiutuvaa energiaa. *Energiamuodon uusiutuvan energian osuus* määräytyy laskelmassa kunkin energiamuodon keskimääräisen valtakunnallisen uusiutuvan energian osuuden perusteella.

Mitä 1 momentissa säädetään ei sovelleta puolustushallinnon rakennuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri energiamuotojen uusiutuvan energian osuudesta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetyn uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavasta.

132 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja -päätos sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

133 §

Kuuleminen ja lausunnot

Kunnan on varattava kunnan jäsenille ja osallisille tilaisuus esittää mielipiteensä lupahakemuksesta, jos hakemus koskee rakennusta **hankkeessa**, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

181 §

Markkina- ja kemikaalivalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen sekä eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden mukaisena markkina- ja kemikaalivalvontaviranomaisena. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii myös muiden rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävien rakennustuotteiden markkina- ja kemikaalivalvonnasta silloin, kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen tai jos tuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toiminnasta markkina- ja kemikaalivalvontaviranomaisena tilanteissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että rakennustuote on vaaraksi terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle taikka se ei ole CE-merkinnän, tyyppihyväksynnän, varmennustodistuksen, valmistuksen laadunvalvonnan, muun vapaaehtoisen sertifikaatin tai vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvän sertifikaatin mukainen, säädetään markkina- ja kemikaalivalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkina- ja kemikaalivalvonta-asetus*, 11 artiklassa 25 artiklan 3—5 kohdassa, 26 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa sekä 27 ja 28 artiklassa. Markkina- ja kemikaalivalvontaviranomaisen toimenpiteistä tilanteissa, joissa CE-merkitty rakennustuote ei täytä ilmoitettuja suoritustasoja tai aiheuttaa riskin, säädetään rakennustuoteasetuksen 56—59 artiklassa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltuuksista markkina- ja kemikaalivalvontaviranomaisena säädetään markkina- ja kemikaalivalvonta-asetuksen 14 artiklassa ja oikeuksista eräiden tuotteiden markkina- ja kemikaalivalvonnasta annetun lain (1137/2016) 3 luvussa.

Rakennustuotteen maahantuoja, valmistaja, jakelija tai tämän valtuuttama edustaja on velvollinen korvaamaan tehdystä selvityksestä valtiolle aiheutuneet kustannukset, jos selvitys osoittaa, että rakennustuote ei vastaa ilmoitettuja suoritustasoja tai sertifikaatissa ilmoitettuja ominaisuuksia. Korvaus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on seurattava rakennustuotteiden käyttämistä ja ilmoitettava havaitsemistaan epäkohdista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

181 a §

Rakennustuoteyhteyspiste

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuna rakennustuoteyhteyspisteenä.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;

3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;

4) kunnalla; sekä

5) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennusta **hankkeessa**, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 2021.

Helsingissä 15.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juha Sipilä kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps (osittain)
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Kai Mykkänen kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp
Vastalause 1

Vastalause 1

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslakia. Lakiehdotus sisältää säännökset kolmesta erillisestä kokonaisuudesta. Ensinnäkin hallituksen esityksessä on suunniteltu asetettavaksi uusiutuvan energian osuudelle 38 prosentin vähimmäisvaatimus rakennuksen laskennallisesta ostoenergiasta uudisrakentamisessa ja laajamittaisesti korjattaville rakennuksille silloin, kun se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Esityksen mukaan uudisrakentamiselle ja laajamittaiselle korjaukselle asetetut vaatimukset johtavat siihen, että näissä tapauksissa rakennusluvan myöntämisen ehtona on se, että hankkeen pääasiallisena lämmönlähteenä eivät ole fossiiliset polttoaineet. Ehdotetulla lailla pantaisiin osaltaan täytäntöön niin ikään uudelleen laadittu uusiutuvan energian direktiivi (RED II).

Samaten toisessa lakiuudistuksen kohdassa ympäristövaikutusten arviointia edellyttävien rakennusten rakennusluvan mahdollisten muutoksenhakijoiden piiriä laajennettaisiin koskemaan paikallisia yhteisöjä, joiden sääntöihin kuuluu luonnon, terveyden tai ympäristön suojelu. Samalla lisättäisiin valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaan säännökseen viittaukset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin. Lain muutoksessa on myös kyse Euroopan komission Suomen tasavallalle SEUT 258 artiklan nojalla osoittamasta virallisesta huomautuksesta, jonka kohteena on eräiden tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin (2011/92/EU, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2014/52/EU) säännösten täytäntöönpano Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Komission huomautuksessa esitetyt puutteet koskevat muun muassa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisalan määrittymistä, YVA-menettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä sekä päätösten perustelemiseen ja muutoksenhakuoikeuteen liittyviä kysymyksiä.

Kolmas asiakohta koskee kansallisen markkinavalvonnan yhteyspisteen nimeämistä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi rakennustuoteasetuksessa tarkoitettuna rakennustuoteyhteyspisteenä, jonka tehtävänä on tarjota tietoa rakennustuotteita koskevista säännöksistä Suomessa. Nimeäminen perustuu jäsenvaltioiden velvollisuuteen nimetä yhteyspiste, josta säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä näkee tämän jo nyt isompana asiakokonaisuutena, jonka osa korvaa nykyisen maankäyttö- ja rakennuslaki, vaikka nyt käsittelyssä oleva osio on osin erotettu siitä. Näemme kokonaisuudistuksen ensinnäkin varsin ongelmallisena, sillä taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaisesti lakiuudistuksen tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuonna 2035. Myös tällä kertaa käsittelyssä oleva osio on sekin varsin huolestuttava ja epämääräisesti valmisteltu niin ikään.

Näemme nimittäin, että sujuvoittamisen sijaan sääntely on lisääntymässä ja monimutkaistumassa. Laissa oli tarkoitus juuri päinvastainen. Tämän johdosta lakiesityksessä tulisi määritellä tarkemmin myös, mitä tarkoitetaan teknisillä, toiminnallisilla ja taloudellisilla seikoilla, joiden no-

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp
Vastalause 1

jalla uusiutuvan energian vähimmäisosuusvaatimuksista voitaisiin poiketa. Rakennusluvan harkinnassa näiden osalta tulee noudattaa tasapuolisuutta rakennushankkeeseen ryhtyvien kohdalla. Nyt näin ei ole.

Samoin koemme valiokuntaryhmänä, ettei YVA-laajennus koske tuulipuistokaavoissa sijaitsevien tuulivoimayksiköiden yksittäisiä rakennuslupia. Tämä myös käy ilmi esityksestä. Laajennus ei myöskään koske YVA-menettelyn piirissä olevien tukitoiminta-alueen taukutiloja tai muita luvitettavia rakennuksia, elleivät rakennukset itsessään ole pakollisen YVA-menettelyn piirissä. Tässä on juuri iso ongelma, sillä lakimuutoksen valmistelussa tulisi kiinnittää huomiota oikeudenmukaisuuteen ja eri hankkeiden tasapuoliseen kohteluun. Nyt näin ei edelleenkään ole. Toisaalta usein nousee yhä esiin tuulivoimatuotannon YVA-menettelyn, kaavoituksen ja rakennuslupien osalta seuraavanlaisia ongelmia. Eräs ongelma on se, että tuulivoimateknologian kehitys on ollut viime aikoina niin nopeaa, ja YVA-lain mukaisten vähintään 10 tuulivoimayksikön tai kokonaisteholtaan vähintään 45 megawatin tuulivoimalahankkeiden YVA-menettelyjen ja kaavaprosessien jälkeen on rakennuslupavaiheessa päädytty esimerkiksi kuitenkin korkeampiin voimalakokoihin kuin vaikutusten arvioinnissa ja kaavassa on esitetty. Mielestämme tämä ongelmallisuus ei poistu vielä esityksen myötä, sillä tuulivoimahankkeet on hallituksen esityksen perusteluosassa suljettu lakimuutoksen ulkopuolelle.

Lopuksi toteamme sekä valiokuntaryhmänä että eduskuntaryhmänä, että nykyinen esitys vaan lisää hallintoa ja byrokratiaa, vaikka tavoite oli varsin toisenlainen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 15.10.2021

Petri Huru ps
Sheikki Laakso ps

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp
Vastalause 2

Vastalause 2

Perustelut

Kokoomuksen valiokuntaryhmän mielestä on valitettavaa, että hallitus on luvannut komissiolle lainmuutoksen eikä pyrkinyt selvittämään, miten Suomen voimassa oleva oikeus täyttää YVA-direktiivin vaatimukset. Suomen lupajärjestelmässä YVA-menettelyssä arvioidut ympäristövaikutukset otetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa menettelyissä huomioon rakennuslupaa edeltävissä vaiheissa tuulivoimahankekaavan yhteydessä, kun taas rakennuslupa on luonteeltaan tekninen.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksella on tarve, päinvastoin kuin tällä esityksellä, selkeyttää ja sujuvoittaa prosesseja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön YmVM 7/2021 vp (HE 121/2021 vp) yleisperustelujen ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Valiokunta pitää valitettavana, että hallitus on jo vuonna 2020 vastauksessaan Euroopan komissiolle ilmoittanut laajentavansa valitusoikeutta sen sijaan, että olisi esitetty komission vaatimuksiin parempia ratkaisuja. Valitusoikeuden laajennus tulee pidentämään YVA-velvollisten investointien luvituksen kokonaisaikaa ja vaikeuttaa erityisesti tuulivoiman tuotannon laajentamista. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää kuitenkin hallituksen esitystä nyt syntyneessä tilanteessa vääjäämättömänä.

että hyväksytään yksi lausuma (*Vastalauseen lausumaehdotus*).

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selkeyttää ja sujuvoittaa maankäyttö- ja rakennuslain valitus- ja muutoksenhakuprosesseja hallitusohjelmankin mukaisesti.

Helsingissä 15.10.2021

Saara-Sofia Sirén kok
Kai Mykkänen kok
Mari-Leena Talvitie kok